

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — — —
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 4.

Lefuvás.

Elmult a függetlenségi párt obstrukciója; vége van. Meghalt? nem, csak eltemették a halottat, melyet nagy kár volt ennyi ideig is a földszinén tartani, mert kellemetlen volt már, barátnak-ellenségnek egyaránt.

Nehezen indult az obstrukció, de könnyen pusztult el, hiszen már napok óta szinte parin alul kínálták a leszerelelt Bánffy-nak s most két kézzel kaptak rajta, hogy egy kis titulust kerítettek a lefuváshoz.

Ugy látszik az újévi beszéd nem olaj volt a tüzre, hanem hideg zuhany a hamuvá lett parázstra.

Bánffy pedig él és uralkodik, még pedig hogyan is mondták az ellenzéken? Ugy uralkodik, hogy eladja a haza jogait, önérdékből meghamisítja az alkotmányt úgy, hogy saját lelkiismeretlenségét az alkotmány megsértésével akarja kikorigálni.

Tréfából mondták ezeket az önérdékes emberre tűznél égetőbb szavakat? Vagy Bánffy olyan valamit tett, ami után kikorigálta az ellenzék előtt összes idáigi bűneit?

Nem. Hanem az ellenzék korigálta ki ezt az elhibázott lépését, melyet még egy apró kis népgyűlés sem szankcionált.

Miért nem engedték négy nappal előbb törvény erőre jutni ezt a törvényjavaslatot? Mi hasznunk volt ebből a 4 napi ex-lex állapotból? Mi előnyük nekik, a függetlenségi pártnak?

Hibázott a kormány, midőn nem gondolt vele, hogy készületlenül fogja találni az új év, hibázott az ellenzék, midőn ex-lex állapotot kényszerítve elrontotta új évünket.

Szavazta volna meg a provizóriumot, aztán vonta volna kiméretlen számadásra a kormányt, tette volna lehetetlenné neki a hatalmon való maradást, mellette lett volna a nemzet nagy része, midőn a basáskodó kormány ellen küzd, míg így savanyu hangulattal hallottuk az idétlenül született obstrukció hangját és kevés felindulással halljuk a lefuvást.

Hja! Es gibt's Paschas, wo Türken sind.

Gondolkozhatnának az ellenzéki urak is egy kicsit a második, csunyán félbe szakadt mü-obstrukció után. Gondolkozhatnának és tarthatnának egy kis lelkiismeret vizsgálatot.

Keserü az ilyesmi, de igen üdvös-séges.

Mikor ők a kormányt válogatás nélküli szavakkal szidják és oly dolgokat mondanak róla, mi felizgatja minden csepp vérének, ki magyarul nem csak beszélni, de érezni is tud, nem fordul-e meg az eszükben, hogy hátha ilyen kormány csak ilyen ellenzék mellett egzisztálhat?

Választásoknál a Kossuth frakció meg él a kormány árnyékában, az Ugron párt pedig elolvad a testvéri Kossuth párt forró szeretetétől. Nem a Kossuth-párti ellen jelölttel való küzdelem miatt jutott mandátumhoz ellenzéki kerületekben kormánypárti? Nem legutóbb is éppen a Kossuth párt miatt kiszorult a

Bartha mellett legtisztább függetlenségi elvü Ugron?

Nem irtó hadjáratra egyesültek a kormányval az ellenzéki néppért ellen?

Nem a kormányval szavaztak-e, midőn kormányt és pártot buktathattak volna — az egyház politika idején? Nem távol maradtak-e a szavazástól, midőn sikereket értek volna el a kormány ellen? Miért e jajveszékli hadjárat most azon kormány ellen, mely tisztára a jajgatók szives jó indulatának köszönheti, hogy hatalmon lehet.

Obstruálni csak Apponyinak volna joga, ki mindig elveiért küzdött és aki mindig küzdött, elveiért.

Ő nem teszi, miért teszi a függetlenségi párt?

Panaszkodni egy pártnak lehet, a tüzzel-vassal irtott, üldözött néppártnak. Ez nem teszi, miért teszi a függetlenségi párt?

Semmi sem biztatta a függetlenségi pártot az obstrukcióra és semmit sem kapott most, mikor leszereltek.

Adhatnánk egy jótanácsot a függetlenségi pártnak. Legyenek ellenzékiek! Igazi komoly elvekért küzdő, komolyan küzdő ellenzék. Ilyenre nagy szükségünk volna. De ez az ellenzékiség nem alkuszik a körülményekkel és nem az obstrukcióban nyilvánul. Az a hivatása, hogy ellen őrizzé a kormányt és életben tartsa a nemzeti ideálokat. Majd akkor ismét vissza jön a régi népszerűség és egy-egy szavának nagyobb lesz a visszhangja országszerte, mint most egész éhen halt obstrukciójának.

Példa rá Apponyi.

P—y.

A „TISZÁNTÚL” TARCZAJA.

István kutyái.

Irta: TÖMÖRKÉNY ISTVÁN.

István ifju korában juhász volt, de később a kocsisságra adta magát. Nem tudni, miért, mert ez irányban sohasem beszél s ha kérdezik tőle, egyszerre leggorombább embere lesz a világnak. Valaha felesége volt, de elmaradt tőle már régen, azóta egyedül él, minden világi hiúságról letett, még a juhászkalapot is lecserélte más, kisebb karimájú fejrevalóval s régi emlékeiből mások nem maradtak meg, mint a pulik. A pulik, mint azt minden magyarnak tudnia illenék, kutyák és pedig nem közönséges kutyák, mint a milyeneket vadászemberek szoktak használni, hanem ebek, a melyek a juhokat őrzik, azokat rendben tartják s bizonyára jobban értenek ehhez a mesterséghez, mint akárki más a tulajdon magáéhoz.

A puli különös fajtája a kutyáknak, kicsi, apró, loncsos eb, sáros, a szőre tele van ragadva giz-gazzal, a feje is csupa szőr, úgy, hogy csak az orra s a két szeme látszik belőle ki. Ha valaki látná az utszélen csavarogni, bizonyosan megdobná röggel vagy kitérne előle, hogy a ruháját ne érintse ez a szennyes állat. Ellenben juhásznak nagyobb gyönyörűség, mintha két szamarat kapna ajándékba, mert a szamar csak szamar, ellenben a puli — puli.

Csak meg kell nézni, mikor a pulira reá van bízva kétszáz darab birka, hogy hajtsa be az akolba, hogy mit tesz. Annyi esze föltétlenül van neki, hogy belátja, mikép egy maga egy egészében nem bir a tömeggel. Bár előbb megpróbálja, izgatottan szaladgálva körül a nyáját. De nem megy. Az akol egyetlen ajtaja előtt megkötí magát néhány elüljáró birka, hogy nem megy be és hát nem is megy.

A juhász maga könnyen segíthetne ilyenkor rajtuk, ha az elejébe odavágná a kampós botot, de ez nem lenne helyes dolog, mert a pulit is benne kell hagyni a foglalkozás gyakorlatában. Ilykép a behajtás reá bizatik. A puli idő multán belátja, hogy a konok elüljáró birkákkal így nem bir. Eltávozik ezért a csapat-tól s aztán úgy harmadrésze táján oldalról dühös ugatással nekik rohan. Így elválasztja a falkát, a melynek egy részét odább hajtsa s akkor visszatér emezekhez megint. Ujra kezdődik az ugatás, a minek csak az a haszna van, hogy a birkák még összább szorulnak. Akkor a hátukra ugrik a puli, a fejüket harapja, vastag bundájukat tépázza, míg megriad a tömeg s ijedt rohanással bevonul oda, ahova való, az akolba. Ezzel készen lévén, új falkát hajt az ajtó elé s mikor ez is bent van, veszi elő a harmadikat, kötelmeinek így téve eleget. Akkor az apró állat büszkén szettekint az udvarban, hogy no hát, van-e itt még elvégezni való dolog valami? Nincs, ennél fogva lassan elköszög a gazdája után, aki ad is neki jutalmul kenyér-haját, ha van.

A pulira nyáron jár jó világ, amikor a birka kergül. A komoly birka ugyanis, a mely semmiféle pajzánkodásra nem alkalmas, miután hetekig csodás étvágygyal ette a fűvet, egyszerre igen vidám lesz, forogni kezd önmaga körül sebesen, egyre sebesebben s mikorra abba hagyja, vége a szép életnek. Ilyenkor a puli duskálkodik a husban és kövér. Télen pedig sovány az istenadta.

Hanem azért télen is puli és igen becsült jószág. Egy jó puli mindig többet ér, mint egy lusta bojtár, de meg nem is embernek való mulatság az, amit vele végeztetnek. A birkákban vannak törekvő egyéniségek. Mikor a pusztá közepén az egész nyáj delel s a juhász is alszik a fűvön, egy birka föláll s menni kezd. Megy, megy előre, mert neki éppen úgy tetszik s úgy elmegy, hogy mikor a juhász föláll s utána tekint, már csak messze, a rét fűvében látszik belőle valami szürkeség.

A puli ilyenkor szidást kap, sőt esetleg oldalba ütést is, amiről ő egyébként aligha tudja, miért kapja, mert szintén aludt.

— Oda van egy birka — mondja neki a juhász.

A puli erre nem szól semmit.

Akkor a juhász kinyújtja a karját arra felé, amerre a birka távozott, de a puli erre nem szól semmit. Csak néz bele a nagy zöld táblába, meg ismét a gazdára vissza, ami azt jelenti, hogy ő nem ért ebből az egész előadásból semmit. Ez természetes is, mert a juhász a maga magasságában ellát a birkáig,

Politikai párbajok.

Az újév első két parlamenti ülése két párbajnak lett okozója.

A *Gajáry-Rakovszky*-féle párbaj előzményei még a hétfői ülésen történtek.

Rakovszky István u. i. *Gajárinak* közbeszólására egy adomával felelt. Nagyon hasonlít ez az eljárás — mondá — azon pozsonyi vén zsidó rabbinuséhoz, *Bettelheim volt a neve*, a kit elhívtak egy haldokló zsidóhoz, hogy a halálórási imákat mondja el. A haldokló zsidó talán nem akart még elég gyorsan meghalni és a rabbinus ezért türelmetlen volt, azért kissé gyorsabban mondta el az imákat; ezt észrevette a haldokló zsidó és fölnyitotta a szemét és azt mondta: *Bettelheim, Bettelheim, sterben muss ich, aber drängen lass' ich mich nicht*. Én is azt mondom a t. képviselő urnak, be kell végezniem a beszédemet, de erre kényszerítettni magamat semmi körülmények között nem engedem.

Gajári Ödön erre kijelentette, hogy ő sohasem csinált titkot abból, hogy micsoda családból származék és nem szégyenli azt.

Rakovszky pedig kijelentette, hogy Gajári őseit Bettelheim rabbinban vagy máshol nem kereste; egy ténylet beszélt el, a mit hallott, semmiféle közelebbi összeköttetést benne nem keresett.

Gajári Ödön: Ez gyáva hipokrizis.

Orley Kálmán megismételte Gajári e szavait.

A másik affaire *Tisza* István gróf és *Olay* Lajos között keletkezett abból, hogy ez utóbbi azon közbeszólásánál, hogy *disznóság* — *Tisza* István grófra nézett.

Nem ártana több komolyság és egymás iránt több tisztességtudás a képviselő urnaknak, akkor elkerülhetnék az ilyen gyerekes affairókat.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 4.

Minden jel arra mutat, hogy nemcsak a jobboldal, hanem a függetlenségi párt is végképpen belefáradt a hosszúra nyúlt vitába. A tegnapi zajos és izgatott jelenetek után ma csöndesnek és egyhangunak ígérkezik az ülés. Szilágyi Dezső elnökölt.

de a puli szemei igen közel lévén a földhöz, kisebb a látókör. Ennek a megnagyobbítása szempontjából megfogja a juhász a bőrt a nyakán, fölemeli magasra s úgy mutatja neki a birkát.

Most aztán, ahogy ott csüng a juhász kezében a bőrenél fogva, azonnal kapálózni kezd a pulinak mind a négy lába s már a levegőben is rohan a birka után. Mikor a gazda ledobja a földre, neki ereszkedik s megy minden kereszttől a juh után. No de annak sincs ilyenkor jó dolga, mert valóságos rendőrerőlyel támad reá a kutya. Azután visszahajtja a nyájhoz, végezetül ugat reá néhányat s ezzel aztán rendben van a dolga.

A puliról e fajtákat lehetne írni sokat, de hiába volna, mert aki nem ismeri, az ugyan ebből nem ismeri meg.

— A kutya nem ismerkszik még mindön embörrel — vélte István egy napon, midőn kint ült a tanyavégen a nagy eperfa alatt az ócska malomkövön s ünnepdelután lévén, vágta a jövő hétre való dohányát. — A kutya nem olyan, mint az ember.

— Nem. Az csak kutya. — Hallgatott egy darabig s néhány dohánycsumát, a mit leejtett a földre, fölcsodélt a homokból. Mert ez serceg legjobban a pipában és igen szép szaga van neki.

— No nem éppen — vélte aztán ismét. — Nem a kutya az, a ki kutya, hanem az embör az, aki csak embör. Nézze — mondta s a kőhöz fente kését — hánysoz változtat egy élet alatt gazdát az embör? Ma itt, holnap ott. Ma béres, holnap kertész, azután kocsis. Az-

Az utolsó szónokok.

Az első szónok *Boda* Vilmos volt, aki nagyon röviden beszélt. Főképpen a király döntésével foglalkozott, a kvóta tárgyában, majd Enyedy Lukácsnal polemizált és a kiegyezési viták idején ezek előtt mondott beszédéből mutatta ki következetlenségét. Csak kevesen jöttek el a mai ülés elejére, azok is odakünn a folyosón vitakoztak és élénken megbeszélték a parlamenti afféretet, a Gajáry-Rakovszky és a Léway-Pichler ügyet.

Ez alatt *Boda* bevégezte beszédjét és sorra került *Sturmann* György, a kinek az az érdeme a vita és a tvjavaslat körül, hogy ő az utolsó feliratkozott szónok. Hamarosan híre terjedt a Házban, hogy a miniszterelnök tárgyal Apponyival, Horánszkyval és Justh Gyulával és hogy a vitát nyomban be lehet zárni. Csakugyan *Bartha* Miklós letörülközött a szónokok sorából és *Weisz* Berthold, a ki még szerepelt a táblán, a kormány hive tehát szívesen elhallgatja a beszédét, csak hogy be lehessen zárni a diskurzust.

Sturmann beszéde alatt izgatottan várta az egész Ház a konferenzia eredményét.

Mihelyt *Sturmann* befejezte, fölkel *Ivánka* Oszkár a nemzeti pártból és pártja nevében kijelentette néhány szóval, hogy a javaslatot elfogadja, de megszavazza *Barabás* Béla határozati javaslatát is s kéri a kormányt, hogy a maga részéről is járuljon ahhoz a javaslathoz. Erre az elnök bezárta a vitát és megadta a szót az előadónak és *Kossuth* Ferencnek, a határozati javaslat benyújtójának.

Pulszky Ágoston csak annak a kijelentésére szoritkozik, hogy sem *Kossuth*, sem *Barabás* határozati javaslatát nem fogadja el.

A leszámolás oka.

Kossuth Ferenc: Az általános vitát befejezték anélkül, hogy a párt erejének több, mint egy harmadrészét kimerítették volna. (Gulyos derűtség jobbról. Ugy van az! — a szélsőbalon.) Tiltakozik az ellen, hogy itt az ő meggyőződését kétségbe vonják. Nincs a Háznak higgadtabb tagja, aki felszólalásában annyira a tárgyhöz szólna, mint ő s valamint ő is tiszteli mások meggyőződését, megköveteli, hogy amit mond, elhiggyék. (Helyeslés a szélsőbalon.) *Bánffy* a vita során támadta és pedig igaztalanul a függetlenségi pártot — —

Bánffy: Nem idéztem a képviselő urtól.

után pásztoembör, azután kubikos móg mindön. A kutya nem így tösz. Az mindig egy helyben van . . .

— No de ez nem egy kaptafára megy, ez a kettő — mondtam. — Az ember nem menne el egy helyből, ha nem kellene.

— Hát mért köll neki elmönni? — szólt István.

— Miért? Mert elküldik — feleltem.

— No látja — mondta most diadalmasan — mert elküldik. Miért küldik el? Mert nem végzi el a dolgát. A kutya móg elvégzi, ami rá van bízva, oszt azt nem küldik el.

A vágott dohányt megmorzsolta kissé, betette a zacskóba, a vágófárról lefujta a port, a hóna alá vette s az istállóba ment.

A pulik — négy tanítványa volt ekkor — szép sorjában mentek utána.

Másnap a fiatal erdő szélén hevertem, a tisztáson. Nyulat akartam lesni, de nem jött egy sem; hazamenőben voltam, mikor az erdő szélén elhajt István a kocsiával.

— Hova megy?

— A járásra — felelte. — Ugy hallatsz, nagyon rossz kint a fű, móg köll nézni, nem-e volna érdemesebb dolga a jószágnak a tanyán.

— Ugy?

— Üres a kocsi. . . .

Fölültem. Három kutyája a szekér után koczogott, egy pedig, amelyhez nagy reményeket fűzött, a lábainál hevert a szalmán.

— Gyű kesely! — szólt aztán a lóhoz.

Körülnézte a határt, az ég alját s azt mondta:

Kossuth: Én a párt vezére és elnöke vagyok s kötelességem a pártot megvédeni.

Hogy ez a párt elhatározta, hogy a vitát berekeszti, az azért történt, mert célját elérte. Deklaráltatta, ténylegesen bebizonyította, hogy az önálló vámterülethez van jogunk s azon kell állanunk. Ha mi ezt nem tesszük, akkor lettünk volna nevetségesek az ország előtt.

Fejtegeti, hogy nincs ex-lex állapot, legföljebb annyiban, hogy a kormány nem tartja meg a törvényeket.

Ez a vita bebizonyította, hogy a kormány a törvénnyel homlokegyenest ellenkező dolgokat vitt végbe, tehát bizalmat nem érdemel. *Bánffy* a nyáron megígérte, hogy provizóriumot többet nem csinálunk s különösen nem, ha Ausztriában nincs alkotmány. Igéretét nem tudta betartani. Odaát császári pátenssel kormányoznak. Midőn tehát bebizonyítottuk, hogy a kormány alkotmánysértéssel is kormányoz, elértük célunkat, az önálló vámterületet pihentetni hagyjuk s azt mondjuk, majd találkozzunk május elsején. Önfeláldozással teszik ezt, bizonyára elismeri ezt a tuloldal, de a mit ők tettek, azt ama hazafiui érzésből kifolyólag tették, mely a pártot 30 év óta vezette. Tudja ugyan, hogy hat. javaslatát nem fogadják el, de azért ajánlja elfogadásra. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök a kérdést szavazásra bocsátja. A többség a **javaslatot általánosságban megszavazza** s a hat. javaslatokat elveti.

Elnök: Következik a

részletes tárgyalás.

Előbb azonban öt perczre felfüggeszti az ülést.

Hírek a folyosóról.

A szünet alatt a folyosón mozgalmas élet uralkodott. Mindenkit meglepett a leszerelés, leginkább a kormánypártot. Két hír is barangolt a folyosón. Az egyik, hogy *Csemegei* Károly legközelebb főrenddé nevezetik ki, a másik: hogy *Olay* Lajosnak *Tisza* Istvánnal afférja támadt, mely valószínűleg fegyveresen fog elintéztetni. *Olay* segédjei *Kubik* Béla és *Kom-*

— Eső lösz, mert a Keszey nem indit. Nem akar elmönni messze a tanyától.

Aztán nem szólt egy darabig. A gyepölt a löcsre akasztotta s a pipáját kezdte tömni. Azután réz masinatartót vett elő. Mikor készen volt ezzel is, a füstöt illendőség okáért oldalt fujta s mintha a tegnapi beszéd csak az imént szakadt volna félbe, folytatta, ahol elhagyta:

— Nézze, az embör mindig jár-kél ide-oda. Gazdát változtat. Mindig keresi, hun jobb és sehun se találja ezt. Utóljára vége szakad az életének ott, ahol legrosszabb dolga volt neki. Nézze a puli mit kap? Kenyérhaját, kevés aludtjejet, vagy ha kerget birka van, azt — móg ami nyulat véletlen foghat. Azért látja, mikor mén el a gazdától a puli? Mógmondom. Vagy akkor, ha fölhang a juhászattal, oszt akkor eladja. vagy ha elhal a gazda és a kutya akkor elszéled.

— Csavarog.

— No ügön, egy darabig csavarog. Mogy adig, a meddig juhászra nem talál. Ott beállszolgálatba újra. Látta már, hogy egy puli beállt volna házörzőnek tanyára? Olyan nincs. Az mindig mógmarad a régi mestörségibe, nem mint az embör. Ha elvesz valahun a gazdája, keres másikat. Befogadja szívesen a gazda.

— Hát a többi puli?

— A többi puli? — ismétlé, mintha fölöslégesnek találná a kérdést. — Azok is. Nézze, más kutya folyton marja egymást, a pulik sohasem. Ha két juhalka a pusztán egymás közelébe ér, látta már, hogy a pulik marakodtak volna? Olyan nincs.

Játhy Béla, Tiszáé Andrássy Aladár gróf és Széchenyi Béla gr.

Polonyi magyarázata.

Szünet után a részletes tárgyalásnál Polonyi Géza volt az első szónok, akinek kérelmére a javaslat bevezetését és első szakaszánál együtt tárgyalják. El akarja oszlatni azt a félreértést, amit Kossuth az a nyilatkozata kelteztől, hogy a harcot beszüntetik.

Kiáltások jobbról: Hát nem egyesültek?

Polonyi: Ma se foglalunk el más álláspontot, mint a vita első részében. Be akarják bizonyítani, hogy a nemzet nagy közjogi és közgazdasági érdekei és törvényes jogainak sérelem.

Kossuth: Én is azt mondom!

Polonyi: Ezt akarjuk megérteni a nemzettel, azért folytattuk a harcot eddig és folytatjuk azután is.

Kossuth: En is!

Polonyi: Akkor, mikor Szilágyi azt mondta a függetlenségi pártnak, hogy hazafiasabb dolgot cselekszenek, ha most a javaslatot törvényerőre emelni segítik, ők hajlandók voltak a békére. Szilágyi bizonyára megbizásból tárgyalt is Justhtal és Kossuthtal, de Bánffy dezavonálta. Később Apponyi magyarázata előtt bujkált Bánffy. Isten és ember előtt a miniszterelnök felelős azért, hogy január elsején nem lett a javaslatból törvény. (Derűtség jobbról, ugy van! balfelől.)

Polonyi után Bánffy beszélt. Erősen megtámadta a függetlenségi pártot, hogy minden vívmányuk a koronával ellentétben áll a törekvésük is ilyen. Győry óriási zaj kíséretében tiltakozott ezen vád ellen. Bánffy aztán igyekezett más magyarázatot adni szavainak. Beszédét a függetlenségi párt folytonos »Zsándár! Eláll!« kiáltásokkal szakította félbe.

Előfizetési felhívás.

Negyedik évfolyamába lépett a »Tiszantul«. A nagy közönség megismerte, megszerette és felkarolta a lapot. Nincs szükség azért hosszabb programra.

— Nincs? — kérdeztem, éppen csak hogy szóljak valamit.

— Nincs — mondta határozottan. — A gazdák ugyan összevesznek néha, veszekednek is, halott is marad utánuk, de a puli ilyesmit nem tesz.

— Nem?

— Nem ám — felelte s újból szétnézett a lapos tájon. A nap végig feküdt a füveken, könnyű szellő járt, a mely elfújta az utról a port s ingatta az ökörfark sárgavirágos kőrőjait. Az ég alján a föllegből rézsutos mozgó fátyol ereszkedett alá: ott esett már. István gazda megcsapkodta a lovakat s meggyőződéssel szólt:

— A puliknak több eszük van, mint a gazdájuknak.

*

Történt, hogy kereszt-szentelés volt a közelben. Ez nem is kis dolog, ez nagy, igen nagy ünnep. Mihály Mihályt és a feleségét, Lebedi Zsuzsánnát lehet köszönteni érte. Ők gondolták ki legelőbb, hogy az utszélre kereszt kellene, szép vaskereszt, kőalapzatokkal, mely alapzatokba be van vésvé, hogy kik általemeltetett. És azontul mindenkinek, kik arra járnának, kalapot emelnek ott, az asszonyok, leányok keresztet vetnek magukra és az oszlop árnyába tér fohászni a szenvedő. Azontul a tájéknak elvész a régi neve, nem nevezetnek többé Szinlaposnak, hanem annak a helynek, a hol a Mihály Mihályék keresztje áll.

Ezt a keresztet szentelték akkor, sok nép volt ottan, ünnepi ruhákban, a barát kijött a

A politikában pártoktól függetlenek vagyunk. Ha azt látjuk, hogy a kormány intézkedése igazán az ország javát akarja előmozdítani, nem habozunk helyeselni és támogatni azt. De ha törvényben gyökerező jogainkat támadja, ha a kath. vallás ellen tör, ha az ország és polgárainak javával ellenkezik: — nem késünk felemelni tiltakozó szavunkat.

Az iparos és gazdaosztály érdekeinek védelme a nemzetközi tőke tulajdonosai ellen, a tisztességes munka és a munkások védelme a hazátlan szocializmus-demokraczia jogtalan követeléseivel — a mi programunknak lényeges részét képezik.

Hazafias nemzeti és vallásos szellem minden irányban a mi jelszavunk.

Társadalmi, megyei és városi ügyekben nem klikk, sem magán érdeknek helyet nem adunk.

Költséget és fáradságot nem kímélve azon iparkodunk, amint tettük eddig is, hogy a főváros, a külföld és a vidék eseményeiről idejében, hiven, lelkiismeretesen és részletesen értesítsük olvasóinkat. Országgyűlési és távirati tudósításainkat a vidéknek egyetlen lapja sem mulja felül.

A jó irányú szépirodalomnak előmozdítása gondoskodásunk és áldozatkészségünk kiváló tárgyát képezi.

Meggyőződhetett a közönség, hogy kiadóhivatalunk mily nagy áldozatot hoz, midőn ily magas színvonalon álló lapot ad olvasói kezébe. És azért remélhetőleg méltányolni és támogatni fogja ebbeli törekvését kiadóhivatalunknak és szerkesztőségünknek.

városból és beszédet mondott, szólván a megalkodásról. Meg kell adni a barátoknak, hogy szépen beszélt, az emberek, összefogott két kezükkel tartva a leveit kalapott, fejüket lecsüggeszték s tündödvé hallgatták szavait. Az asszonyok imádkoztak, mellüket verték, mondván: én bűnöm, én bűnöm ez is s néha meghúzták a fejkendő csücskeit az álluk alatt. István is ott állt, hátul a fák alatt, mert sohasem volt szokása neki, hogy előre tolakodjon s hallgatta a beszédet elmerülve. Szép, igen szép ünnep volt ez.

Ki hinné mégis, hogy mikor az egész tájék népe a kereszt által Istenéhez járul, bűnös szenvedélyek támadnak némelyekben és bűnök követtetnek el. Ki hinné, ki hinné?

Az bizonyos, hogy az emberekben van előérzet, amely szomorú események bekövetkezését jelenti. A beszéd végével ment hazafelé István a közön s míg lassan lépegetett a homokban, valami belső baját érezte. Igen elgondolkozott s egy kicsit tul is ment a tanyán, annyira elfelejtkezett magáról.

Mikor föleszmélt, ezen elsodálkozott. Hogy lehet ez? Hát hol vannak a pulik, hogy egy sem jön elébe? A szíve megdobbant. Hirtelen állt a szőlő alacsony kerítését s hátulról ment a tanyába. Azután fűtyült juhászosan egyszer, kétszer, háromszor, kiáltozni kezdett:

— Puli, huppuli!

Csak a présház ajtaja verte vissza a hangot az ünnepi csöndben:

— Puli, huppuli!

István megrendült. Megállt s a földre tekintvén, hegyesorru csizmák nyomait pillantotta

Lapunk előfizetési ára újévtől kezdve 2 frttal magasabb lesz ugyan, de még mindig olcsóbb bármelyiknél.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint. | Negyed évre 3 forint.

A „TISZANTUL“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A vasárnapi népszerű felolvasások tárgysorozata január hó első felében:

1898. jan. 9. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Szombati István: »Arany Toldija« d. e. 11—12-ig.
1898. jan. 16. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Edelman Menyhért: »Az alkoholizmus orvosi, közegészségügyi és nemzet gazdasági jelentőségéről« d. e. 11—12-ig.

Január 8. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.
» 8. Réti Népkör bálja a Zöldfában.
» 8. Gyermekek bálja a Fekete Sasban.
» 9. A díjnok-egylet évvizsgáló közgyűlése a megyei árvaszerk tanácsstermében d. u. 2 órakor.
» 13. Városi közgyűlés.
» 16. Az ipartestület táncestélye a Sasban.
» 18. Harmadik jogász estély a Zöldfában.
» 22. Tiszti estély.
» 30. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése.
Február 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.
» 6. A 48-as Népkör táncestélye a Zöldfában.
» 19. Tiszti estély.

Felkérjük t. előfizetőinket, kiknek előfizetése az év végén lejárt annak mielőbbi megújítására, hogy a szétküldésben fennakadás ne történjék.

* A románok karácsonya A gör. kath. és gör. keleti egyház hívei holnap ülik meg a Szent Karácsony első napját. A nagy ünnep alkalmából a gör. kath. egyházakban nagy egyházi pompával mennek végbe az ájtatosságok. A nagyváradi gör. kath. székesegyházban holnap ünnep első napján reggel 4 órakor matutinum. Délelőtt 9 órakor Pável Mihály püspök tartja a szent misét s ugyancsak ő mond egyházi szónoklatot. A szent misénél a káptalan tagjai és a helybeli papság segédkezik a püs-

meg, hegyesorru csizmákét, a milyeneket juhászok viselnek.

Most már tudta, mi történt. Nem kiabált tovább, hanem elborult homlokkal egyenesen a kapásház eresze alá ment, a hol két puska is lóg a szegen. Előbb a kétszővűhöz nyult, amely sörétre van töltve és a kányák ellen használtatik, de azután mégis csak a kőzmadzagos egycsővűt vette le, a melyik golyóra jár.

Azzal aztán megindult sebesen. De amint az udvar közepére érte, megállt, az ócska fegyver agyát a földre eresztette és felsőhajtott mélyen:

— Büszkeségemben ime én is meg vagyok alázva . . .

Szétvetett lábakkal, kezét lógatva, megtörtén állt. A szintén hazatért kapás megértvén a dolgok állapotát, odament hozzá, hogy vigasztalja, de nem tudott egy szót sem szólni a jó ember.

— Láttya kend, láttya kend . . . — motyogta.

István azonban ütött egyet a kezével a levegőbe.

— Nono — mondta. — Ha nem gyűnnek haza, nem kár értük, ha pedig jó kutyák, úgy is haza gyűnnek . . . Jó kutya haza jár.

— Ügön — felelt vigasztaló hangon a kapás és visszaakasztotta a szegre a puskát. Ezután részint ünnepelni, részint bufelejtő italra a csárdába mentek. Késő estére járt az idő, mikor a holdas éjben az ingatag kapást hazahozta a tanyaudvarba István és átadta feleségének e szavakkal:

— Jó kutya haza jár.

pöknök. Délután 3 órákor vespérás, — ünnep második napján a matutinum reggel 6 órákor, a szent mise 8 órákor lesz. — Az olasz-i szemináriumi gör. kath. templomban ünnep második napján lesz ünnepélyes Istentisztelet. — A gör. keleti holdas templomban ünnep első napján Goldis József püsp. helynök pontifikál.

* **A kath. kör ülése.** A nagyváradai kath. kör választmánya ma szerdán délután fél 6 órákor ülést tart, saját helyiségében.

* **Az igazi karácsonyi ünnep.** *Strausz* élvezetes kis szindarabját fogják ismét eljátszani a Szt.-József intézet növendékei. Az első előadás karácsony előtt, oly pompásul sikerült, hogy a többi intézetek kívánságára az előjáróság elhatározta a darab megismétlését. *Ma délután 5 órákor* veszi kezdetét a megismételt karácsonyi játék, melynek mind tárgya, mind remek klasszikus magyarságu fordítása nagyban hozzá járult az ifjú szereplők lelkesítéséhez és a közönségnek az első előadásból nyilvánult osztatlan elismeréshez. Az előadás az intézet dísztermében lesz megtartva.

* **Tömeges ülések a városházán.** Így a hónap elején annyi az értekezlet, gyűlés, hogy egy napra két három is esik. Ez és a következő hét megint a gyűlések ideje. Pénteken délelőtt, 10 órákor a városi árvaház választmánya tart ülést, a melyen árvákat is vesznek fel. Pénteken délután 3 órákor a városi közgazgatási bizottság, ugyanezen időben a szépsézet és közlekedési szakszervezet tagjai vannak ülésre összehívva. — Szombaton, január 8-án délután 3 órákor a villamosvasut ügyét tárgyalja az ad hoc bizottság, míg január 10-én hétfőn d. u. 3 órákor a temető ügy kerül a kiküldött bizottság elé. — Január 13-án, csütörtökön városi közgyűlés.

* **Dr. Schütz Gyula temetése.** Oriási mérvben nyilatkozott meg a részvét tegnap délután, az oly ifjan és korán elhunyt dr. Schütz Gyula ravatalánál, a temetés alkalmából. Nagy-Magyar-utca felső részén, a hol a gyászoló család lakása van, a Szent László-térig annyira megtöltötte az előkelő közönség, hogy a forgalom szünetelt s a díszben levő rendőrség sok bajjal tudta a rendet fenntartani. Az udvarba meg éppenséggel lehetetlen volt már fél 2 órákor bejutni. Ott láttuk az

A kapás ezzel bement a házba és mihamar elesdésedtek István is csöndben volt, de nem bírt aludni. Nem is ment az istállóba, hanem leült a fa alá, a malomköre, két könyökét a két térdre rakta, két kézzel fogta a pipa szárát és szipáskolt erősen. Olyankor szokása ez a magyarnak, mikor a fölindulást palástolja és bizony István föl is volt indulva nagyon. A kutya esete szagatta a szívet. Mit tegyen most már, hogy mindene elveszett? Itt úgy se marad, fölmond a kocsisággal és elmegy a tanyáról, hogy ne is lássa többé ezt a helyet. De azután, hova aztán? Nem tudta, nem is sejtette. Kiverte a pipát, újra lömte és meredten kámult a tájra.

A hold magasán járt a jegenyék fölött s a fák hosszú árnyait végig veté az udvaron. Csönd volt. A tyukok udvarából néha a kakas kiáltott egyet s az éji madarak nesztelen suhantak fönt a sötét aczélmezőben.

Az öreg fölemelte a fejét s azután nagyot kiáltott. Szemei könnyes szivárványán keresztül látta, hogy az alacsony gledezia kerítésen át kis fekete tömeg esik be az udvarba s feléje szalad. Ez bizony a Matykó kutya s lám hirtelen utána ugrik a Talpas, ez után a Hunyorgó, pedig (mert mindig leglustább volt, az istenadta) a Stiglicz. És odaszalad valamennyi hozzá.

István eldobta a pipát, előrehajolt, a kőről lecsuszott a homokba, térdén állt és morogva valamely üdvözlő beszédet tartott a megléte ebekhez.

ügyvédi, orvosi, kereskedői kar legtöbb tagját, a törvényszéki, városi tisztikar és a törvényhatósági bizottság, a 48-as párt és kör, az izr. nőegylet tagjait testületileg, továbbá előkelő hölgyközönségünk százait. A gyászszertartás az énekkar gyászdalával vette kezdetét, a mely után dr. K e c s k e m é t i Lipót főrabbi tartott szép gyászbeszédet. A szónoklat alatt halk zokogás hangzott fel a ravatal körül összesereglett közönség között. Az ifjúság, pályatársai nevében dr. W a w r e k Kálmán ügyvéd-je'ölt, az elhunyt iskolatársa mondott szivreható bucsuzó beszédet, amelyben vázolta az elhunyt ifjú rövid, de munkás életét. Még egy rövidke gyászdal, s megindult az óriási gyászmenet, elől a koszorúkkal borított kocsi, utánna a gyászkocsi és a 48-as kör gyászbába vont nemzeti lobogója s beláthatatlan ember tömeg és kocsisor. Kosuth-utcán, ahol a menet elvonult, bezárták az üzleteket. Közel 4 óra volt, mire a gyászmenet kiért a temetőbe. Itt a szertartás után dr. V á r a d y Zsigmond ügyvéd remek gyászbeszédet tartott a sírnál. Ezután elhantolták a derék, szép reményekre jogosított ifjú hült tetemeit az anyaföldbe. Nyugodjék békével!

* **Nagyvárad egészségügye decemberben.** Az elmúlt év nem a legörvendetesebben zárult Nagyvárad közegészségügye tekintetében, amennyiben a nagyszámu kanyaró megbetegülések folytán december hónapban a közegészségügyi állapot kedvezőtlen volt. A hónap folyamán kanyaróban megbetegedett: V.-Olasziban 31, V.-Ujvároson 103, Várad-Velenczén—Váralján 47, összesen 181 gyermek. Gyógyult 156 s így január hóra 25 kanyaró beteg maradt. Szerencsére azonban a kanyaró rendkívül enyhe lefolyása, s egyetlen halálozást sem okozott még. — A többi járványos betegségek közül a következők fordultak elő: a vörheny 2 megbetegüléssel; — a roncóló toroklob 2 esetben, 1 halálozással a hasi hagymáz 4 esetben 2 halálozással. — A hideg idő folytán a légzőszervek bántalmái tömegesebben fordultak elő. Tüdős és hörgőlob következtében meghalt 3, tüdőgümőkörben 13, baleset következtében 8 öngyilkosság folytán 4 ember. — A népesedési mozgalmat a következő adatok tüntetik fel: Decemberben Nagyváradon élve született 77 fiú és 65 leány, összesen 142, gyermek meghalt 84 férfi és 55 nő, összesen 139 egyén. Az elhaltak közül 47 idegen, 92 helybeli, s így a szaporodás 50. Az elhaltak városrészek szerint a következőképpen fordultak elő: A V.-Olasziban 36, V.-Ujvároson 37, Velenceze-Váralján 20, a kórházakban 46. — Öt éven aluli gyermek 40 halt el.

* **Eljegyzés.** V á r y Endre kiskereki jegyző folyó hó 2-án eljegyezte Kathó Ida kisasszonyt, K a t h ó Ferencz csatári közjegyző bájos és nagy műveltségű leányát.

* **Százeves ujság.** A M ü n c h e n b e n megjelenő »Allgemeine Zeitung« most ünnepli meg fennállásának századik évfordulóját. A kiadóhivatal a hírlap százéves jubileumának ünnepére, alkalmazottai részére díszes ünnepélyt rendezett, melyen a szerkesztőség valamennyi munkatársa is részt vett. A regensherczeg Z o i l e r báró főhadsegéde által levelet íratott a laphoz, melyben a lap további virágzásához és fennállásához legjobb szerencsekívánatait fejezte ki.

* **Szerencsetlenség a vadászaton.** Tegnapi lapunkban röviden megemlékeztünk azon hírről, hogy Székelyhidon dr. H o r v á t h József járásorvost vadászat közben orozva agyonlőtték. Bővebben utána járva az esetnek, tudósítónk a következőkben értesít az esemény részleteiről: Székelyhid közelében a k i s - k á g y a i erdőben a múlt héten vadászat tartatott, melynek egy baleset hirtelen véget vetett. P l a c z Károly dr. állatorvos nem vevén észre társát H o r v á t h József dr. járásorvost, egy őzre cízelt, de a golyó nem talált, hanem az előbbi sebesítette meg. H o r v á t h dr. lába-

szárában furódott néhány serét és a fájdalomtól összeesett, a kit azután kocsin szállítottak haza. A sebe bár nagy, de nem veszélyes, felgyógyulása biztos.

* **Nyomda-művezető a szedőknek.** Tóth István az egrí érseki lyceumi nyomda volt művezetője, mint az »Egri Híradó« írja, újévi ajándéku 5 ezer forintos alapítványt tett, melynek kamataiból nyugdíjba vonult szedők segélyezendőik. Ha ilyenek nem volnának, akkor a kamatok a nyomdában működő szedők közt karácsonyi ajándék gyanánt osztandók szét.

* **Pusztuló eklézsiák.** Az egyházpolitikai törvények mindjobban megtermik gyümölcsüket. A nazarárimus, vagy jobban mondva a felekezeti külsőség erősen pusztít mindenféle az ekléziában. Cs a t á r községből írja levelezőnk, hogy ott az elmúlt évben 20 kálvinista család jelentette be az ottani ev. ref. lelkésznek, hogy kilépnek a ref. hitfelekezet kebeléből s felekezeti külsőségek lesznek. — Az illetők eddig már baptisták voltak, most így bujnak ki a törvény védelme alatt az ev. ref. eklézia kötelékéből.

* **Hirtelen halál.** A l e x i János kocsis, aki S t e r n Ede fakereskedőnél szolgált, az elmúlt éjszaka hirtelen rosszul lett és meghalt. Este még semmi baja sem volt és reggel halva találták ágyában. A bonczolás kiderítette, hogy A l e x i halálát szívszélhűdés okozta.

* **Gyilkosság.** Álmosd községet és vidékét egy rémes gyilkosság esete nagy izgatottságban tartja. Ugyanis újév éjszakáján éjfél tájban M i s z t i Bálint 22 éves földmives legény egy ásó fokával megölte a gyengébb szervezetű szomszédját, K r i z s á n Sándor 25 éves legényembert, egy öreg özvegy asszony és kis testvérei egyedüli támaszát. A gyilkos azon éjjel az éjjeli őri teendőket végezte társával együtt, s a gyilkosság az áldozat háza közelében történt — még pedig orozva, mivel a halott mindkét keze a zsebében találtatott s a fején talált 5 óriási seb ama feltevést teljesen megerősíti. A véres eset egy csekély összeszólalkozás következménye, s az előjelek után ítélve előre eltökélt szándékból és bosszúból történt. A holttestet csak reggel találták meg az arra menők a ház közelében elterülő árokban. S midőn az áldozat rokonai M i s z t i Bálintot gyanúsították a tett elkövetésével, ő e tettet egész hidegvérrel megvallotta. Az után hirtelen eltűnt és Székelyhidra ment, a hol a kir. járásbírósnál önként jelentkezett.

* **Egy híres színigazgató halála.** Négy nappal ezelőtt hunyt el Párisban C a r v a l h o Leon, az Opéra Comique igazgatója. A kiváló tehetséges ember elsőrendű alakja volt a francia zenevilágnak. Küzdelmes pályát futott be, sok szerencsétlenség érte; azonban zseniális képességei mindig kisegítették a bajból. Kezdetben opera énekes volt; a féle 3-ad rendű baritonista. Az ismeretlenség homályából szerencsés házassága segítette ki. Nőül vette a világhírű énekesnőt, M i o l a n kissasszonyt. Átvette ekkor Théatra Lyrique vezetését, — a legmostohább viszonyok között. Négy évvel utóbb újabb két színház igazgatója lett, a Place du Chatelet-é és a Salle Ventadour-é. Ez a vállalkozás azonban a tönk szélére juttatta. Azonban nem csüggedt. Ismét színigazgatóvá lett és színre hozta, mint újdonságot G o u n o d »Faust« operáját. Az óriási sikeren felbuzdulva, nagy fényvel adta elő M o z a r t »Figaró«-ját. Az erkölcsi siker fényes volt; de az anyagi annál szomorubb. Az óriási deficit ismét a tönk szélére juttatta őt. Ekkor az Academie de la Musique-be kapot meghívást, hol a nagy operák színre hozatalában szerzett sचा nem

muló érdemeket. E mellett azonban átvette a Vaudeville-színház vezetését is. Innét kezdve aztán rámosolygott a szerencse. 1876-ban az Opera Comique igazgatója lett, a mely állásában Bizet-t, Delibes-et fedezte fel és Massenet nevét adta a hirnév gyors szárnyaira; s még sok, idővel nagy hirre kapott zeneszerzőt segített ki az ismeretlenségéből. 1887-ben újabb csapás érte. Ekkor égett le ugyanis az Opera Comique, porig és vagy 300 ember pusztult el a rettenetes tűzben. Carvohó, mint az operaház igazgatója, szintén a vádlottak padjára került s 6 hónapig tartott vizsgálati fogság után szabadulhatott csak ki, mikor ártatlansága teljesen tisztázott. Ekkor átvette a Chatelet-ben ideiglenesen létesített új Opera Comique vezetését. Legutóbb Bruneau nagy operáját, »L'Attaque du Moulin«-t készítette elő előadásra. Azonban sem a premiére napját sem az ujonan épült Opera Comique megnyitását nem érthette már meg. Meggátolta őt ebben a hirtelen bekövetkezett halála.

* **Befizetések.** A biharmegyei korona-takarék és hitelszövetkezet befizetési napját az ünnep miatt f. hó 6-ika helyett 7-én, pénteken d. u. 3—5-ig tartja meg.

A kutyák történetéből.

(Mutatvány K. Nagy Sándornak Budapesten 1897. decz. 28-án a városháza dísztermében tartott felolvasásából.)

Beszélek az emberek leghűségesebb barátjáról: a *kutyáról*. Mert ez áll legközelebb az emberhez az állatok közül. A macskák versenyeznek velük némi részben — s az embernek szeretetére való féltékenysége mint vannak egymással folytonosan hadi lábán, — de a macskák nem kísérik ki a földmivest a mezőre, a vadászt az erdőre, a pásztort a legelőre, — nem őrzik a tanyát, — nem tergetik a vadakat a vadász fegyveréből kiinduló halálösvényére, — nem segítenek a pásztornak a nyáj, meg gulya felügyeletében és a ragadozó állatoktól és tolvajoktól való megőrzésében. A kutyák pedig mind ezt megteszik.

A kutya név keleti eredetű, — Azsia pusztáiról hozta ezt magával a mi hű házi állatunk, midőn onnan kiköltözött.

A *kutya* az ugoroknál *kuta*, a votjukoknál *kucsa*, a vogulban *kusa*, a mordvéneknél *kutka*, a csagatájban *kucsuk*, Uj-Hollandiában *kutta*, vagy *kota*; — az eb az ugarban *ämp* (emp) a törökben *el*, — a *kopó* az ozmánban *kopoj* az agár a törökben *igér*.

De hogy aztán melyik néptörzs vette át ezt az elnevezést a másiktól: azt megállapítani nem lehet.

A magyarban *kutya* és *eb* megjelölés vegyesen fordul elő, — de régebben inkább az *eb*, újabban a *kutya* név a gyakoribb, úgy hogy az újabbkori törvények és rendeletek már kizárólag a *kutya* nevet használják.

Az egyes kutyák elnevezéséről nagyon érdekes gyűjteményt lehetne összeállítani. A szabadságharcot követő szomorú időkben feltűnően sok kutyát neveztek el *zsandárnak* és *fináncznak* kivált az Alföldön, a hasonló államközegekkel igen sok baja volt a lakoságnak. És mert a jó alföldiek másként nem bosszulhatták meg a házaikat felkutató s dohánytermésüket néha a bosszantásig ellenőrző zsandárokat és finánczokat: megtorlasként kutyájoknak adták a nevüket. Ezeket aztán szidhatlák kedvük szerint.

Altalában a legtöbb kutya a folyók nevéből van elnevezve: így Duna, Tisza, Dráva, Száva, Maros, Szamos, Sajó. Ezeket a hazai folyóktól vett neveket értjük, de gondolkodásba eshetünk a felett, hogy honnan veszi az alföldi ember kutyájának a Rajna nevet. Ha csak nem az idegen országokban szolgáló katonák hozták magukkal. A közkedveltségnek örvendő Bodri név származhatik a Bodrogtól, de származhatik a *bodros*-tól is, a mi helyett divatban van bodrit (bodri haju gyermek) mondani.

Hogy a kutyának rendszeren folyó nevet adnak, annak az az oka, mert a hol ilyen nevű kutya van, ott tűz nem üt ki, a házat fel nem gyújtják, szárazság nem lesz, az ilyen kutya meg nem vész. Legalább azt tartja a néphit.

A *kutyafajok* tekintetében megkülönböztetést kell tennünk a hajdan és most közt.

A történelem előtti időkbe eső *kőkorszakban* a kutyának nem volt annyi válfaja, mint jelenleg, — sőt tényleg mind egy válfajhoz tartoztak, a mely középtermű volt s a mi vizslánkhoz hasonlított.

Az Uj-Zeelandhoz tartozó *Alacsony szigeteken* hosszú selyem szőrű kutyákat tenyésztettek, melyek a többi szigeteken nagy keletnek örvendtek.

Most alig van olyan állat, melynek oly sokféle fajtája volna, mint a kutyának. Hazánkban 22 faj ismeretes, a mely 7 csoportra oszlik: agár, buldog, borzeb vagy tacsó, vizsla, selyem vagy lombos szőrű, házi vagy juhász kutya és eszkimó faj.

A kutyák valószínűleg több vadósnek az utódai s különösen az ősembertől megszelidített különböző farkas és sakál fajoké s illetőleg az ezek sokféle keresztezésének az eredményei.

Azonban ma is vannak még *elvadult kutyák*, amilyen az ausztráliai *dingó*, mely épen úgy pusztítja a juhokat, mint a farkas.

Az elvadult kutyák Török-, Görög- és Dél-Oroszországban nagy csoportokban kóborolnak s annyira meg bátoroságot, hogy éjelenként az emberi lakásokba is behatolnak élelemért.

Hogy őseinknek már Ázsiában laktukban hű kísérőjük volt a kutya s velük együtt jött be Európába: azt a történelem bizonyítja.

Jósika midőn lefesti őseink harci életét az őshazában: a nyájak, gulyák és ménesek körül ott vannak a *kutyák*.

Ipolyi — a nagy tudós — feleliti, hogy mint a ló a hősnek nélkülözhetlen segéd állatja, úgy a nomád s nyájörnek, minő nemzetünk is volt, elváihatlan társa az *eb*.

A hazánkban *bundás* vagy *juhász kutya* név alatt ismeretes fajt a népies hagyomány őseinkkel bevándorlottaknak tekinti. Történeti mondákban csakugyan nyoma van, hogy a bejövő magyarok kíséretében kutyák is voltak.

Szirmay *canis hungaricus*-nak nevezi, mivel a magyarokkal jöttek Pannoniába s a magyarokon kívül más népnél Európában nem voltak. Ezeknél a juhok nyáját őrizte, a bárányokat őrizte a farkasoktól.

A jó öreg Dugonits András — királyi oktató, amint maga mondja — az ő szegedi kiejtésével elbeszéli, hogy IV. Béla király idejében az ősmagyar barát felkereső szerzetesek ott azt a méltatlanságot tapasztalták, hogy az őshazában levő magyarok az olyan edényből, melybe vagy egér dögött, vagy a *kutya* övött, mindaddig se önni, se inni nem mernek, még azt a pap meg nőm mosta és móg nem szüntelte.

Álmos a *kievi* csata alkalmával vitézeit lelkesítvén, így szólt: »Meg ne háborodjatok az Oroszok és Kunok sokaságától, kik hasonlók a mi ebeinkhez, mert az ebek mihelyt hallják uroknak szavát: nemde nem megrémülnek-e?«

Tehát Álmos vezér szavaiból nyilvánvaló, hogy kutyák voltak velük...

SZÍNHÁZ ES MŰVESZET.

Három képről.

Tegnap láttam, tökéletesen befejezve, rá-mában, az utolsó simitások közben mind a három képet. Nem láthatni azt előre, hogy minő fogadtatásban fogja részesíteni a nagyközönség ezt a három kiváló produktumot, — de úgy gondolom, hogy nem lesz híján egyik sem a hatásnak.

Oly féltő gondossággal készült mind a három, oly sokat adott be a művész ambíciójára, hogy én, a ki úgy szólva nyomról-nyomra láttam, mint lett a szürke vászonból kép, miként domborodtak ki mindjobban a színek, az alakok, a körvonalak s miként lett napról-napra

elevenebb az összhatás, — én — ismétlem — nem tudok egészen elfogulatlanul irni erről a három képről. Hiszen nem butor képnek készült egyik sem, nem is vásári alkalmatosság-ból kerül a publikum szeme elé. Bár azt keresné benne mindenki, — aki megnézi — a mit a művész bele tett. Látnák meg — ne csak összhatásában, — hanem legapróbb részleteiben is azt a minuciózusan lelkiismeretes munkát, — a szépnek, a tiszta ideának és mély felfogásnak élénk összeségét. Hiszen a téma nagy. A megoldás sem lehet kicsinyes. Mélyre ható eszközökkel kell dolgoznia annak a művésznek, a ki ilyen dolgokat tesz a vászonára. Csábit pedig mindegyik, a külső hatásra, a modorosságra és ríktó színezésre. De mikor a festő leírja ezeket a kísértő hajlamokat, a benső hiúság sugallta ezen modorosságot és a kiáltó színek helyett a tiszta, összhangzatos hangulatot keresi, ott elvész a köznapias. Itt kezdődnek a harmonikus, nagy dolgok. És az így megcsinált mű hat, csakis ez hathat közvetlenül. Ilyen ez a három kép is.

Kezdem a legnagyobbánál. Őlesnél magasabb, másfél méteres kép óriás. A kerete is 70 centiméteres. De nem ezen fordul meg a dolog, — hanem azon, a mi a vászonon van.

A kép címe: *Az utolsó szirt*. Hatalmas téma a vízözön borzalmainak legutolsó akkordja.

A szilárd földet egyetlen szirt, egy nyomoruságos sziklatömb képviseli. Ez a végső menedéke az elpusztult világ hirmondóinak. S kik ezek? 5 gyermek, az apa, az anya és — egy nőtény tigris három kölykével. Köröskörül vadul morajló, tajtékzó tenger, vészes fekete fellegek és a távolból közeledő, vonuló zápor.

A borzalmas képre a cikizzó villámok vetnek

kékes ijesztő fényt — és fent a magasban, kóválygó saskeselyük keringenek a biztos préda felett. Minden mozog minden eleven a képen.

A nőtény tigris, a mely egyik kölykét fogai közt tartva, beleordít a vad kieltenségbe, az elkényszeredett kis gyermekek, az elszánt apa és a fájdalomba szinte dermedt anya. A sziklatömböket nyaldosó hullámtajtékoktól kezdve,

a testek eleven hus színig pompás a színezés. Tiszta a rajz, hűek a színek. A női test, a férfi karjai és a tigris kölykek különösen mesteriek.

A fénye, világítása pedig korrekt.

Ott a másik kép. *Krisztus a tengerparton*. Minő más téma, s mégis mennyire találó

feldolgozás! Csupa derű, csupa nyugalom. Végtelen perspektíva, üde, tiszta hangulat. A Krisztus fő tiszta, éles és magasztos, körvonalában.

A bibor palást pazar szín pompája. A tenger mélysége, a levegő kéksége és a napfény remeke a színvegyüldéknek. És a harmadik kép. Ez portrait. Női alak, térdkép. Gyönyörű

fiatal leány. Az arcza maga a finomság és az élet. Szinte megszólal. A mi báj egy fiatal

nőben egyesülhet, hogy elragadjon, az ott van a képen. Ritka hangulatos perczen teremt

ilyet a művész is. — Nem beszélek tovább, mert nem találok — bármint nézem is —

ezen a három képen gáncsolni valót. Ugy tudom ma már látható lesz mind a három Preisz kirakatában, Nézzék meg, *Millye* Károly

festette mind a hármat és nyugodtan irhatta alá a nevét mindhárom művének, — mert

becsületos, nagyszabású művészi dolgokat produkálhat, — olyanokat, a melyek akármelyik szalonnak is díszére válhatnak.

—i—

EGYESÜLETEK.

Az orvos-egylet ülése. A Biharmegyei orvos-, gyógyszerész- és természettudományi egylet tegnap délután fél 5 órakor a jogaka-

démia tanácstermében szakülést tartott. A gyűlésen Dr. Korda Kálmán kiváló tehetségű orvos tartott felolvasást, a saját tapasztalatai alapján a Calomel hatásáról az általános vizkurnál. A felolvasást a jelenlevők mindvégig figyelemmel hallgatták végig és végül a jeles orvost megéljenezték. Korda Kálmán ezzel a felolvasásával is tanujelét adta kiváló szakértői megfigyeléseinek.

IRODALOM.

Jegyenék alatt.

A kiváló tehetségű *Tömörkény* István, akit novellái révén mindenütt ismernek és örömmel olvasnak, az új év kezdetén egyszerre két vaskos kötetet lep meg az olvasó közönséget. Az elsőt akarok egyelőre mondani valamit.

Ez a kötet a *Jegyenék alatt*. 26 elbeszélés 200 oldalon. Jobbnál jobb dolgok ezek. A Tiszapart népét, Szeged környékét, a déli-bábos rónát írja le, mély megfigyeléssel, markáns színekkel és gyökeres nyelven. Mondhatnám én is azt a banális kritikát, hogy *Tömörkény* sokkal kiválóbb író, mint a ki dicséretre szorulna. Nem a dicséretre fordul meg a dolog, csak azt akarom mondani, hogy mestere annak, a mit ír.

Nagy rébusz a mi alföldi parasztunk, — azt lekapani, ugy bajos hogy groteszk alak ne válják belőle az olvasó előtt. Nem ért ehhez a magyar írók között *Gárdonyi* Géza kivül senki, csak *Tömörkény* még. Amilyen mester amaz a »Pöböltyék« kötetében, mikor briliáns hűséggel, a legegyszerűbb nyelven élénk állít egy szín-magyar falut, minden alakjával, — szintoly mester emez, a ki 26 féle formában mutatja be az alföldi pásztor-népet, az ősi eredetű magyar fajt, a mely ma is olyan, mint 1000 évvel ezelőtt, valahol Ázsiában volt.

Egyszerű a nyelve, de kurta mondataival rengeteg sokat fejez ki. Mély a kedély világa s nekünk, városi embereknek örökre megfejtetlen rejtély. Csak az ismeri, aki sokat forgolódik köztük, hanem az aztán szereti is. Ilyen formán van *Tömörkény* is. Nem a körmönfont, páva nyelvű műparasztot keresi, mint tette *Vas* Gereben, — nem a mindenképpen pözölő, és szélsőséges szinpadai parasztot hajhásza, mint *Jókai*, s nem is a groteszk és burleszk vadparasztot, mint *Gárdonyi* az ő tulhajtott *Göre* Gáborjában, — hanem egyszerűen a magyar parasztot.

Nem mustra alak ám az, sem pedig tuczat zsáner, hanem karakter, tetőtől talpig és kemény téma annak, a ki le akarja írni.

Olvassák csak figyelemmel *Tömörkény* könyvét. Főlséges modorban mutatja ő be a típust, a másoknak oly elérhetetlen sajátságát.

Mai tárczánkban adunk mutatónak egyet a sok közül. A *puli kutyáról* beszél. Ugy-e, milyen fura téma ez megírásra?

S lám, mennyi megindító közvetlenséggel tud beszélni erről a lucskós, szutykos kis kutyafajról; a melyik többet ér a legdrágább agárnál is.

Ismert talajon mozog *Tömörkény*, arról ír legszívesebben, a mit legjobban szeret, de legbehatóbban ismer is. Ez a titka aztán annak, hogy oly őszinte közvetlenséggel hatnak dolgai. A legjobb meggyőződésemmel ajánlhatom ezt a könyvet mindenkinek, a ki az igazán szépet és jót keresi is, meg szereti is. Az *Engel* Lajos kiadásában *Szegeden* megjelent könyv ára 3 korona. —i.

— **A Szent Család Kis Követe.** Az ily ezimen havonként megjelenő folyóirat e számával a 8-ik évfolyamba lépett. A folyóirat, melyet *Mészáros* Kálmán szil. Ferenczrendi atya szerkeszt, ezuttal is változatos és ügyes tartalmával tűnik ki. 24 oldalas ez a kis füzet, de sok, nagyon sok van benne. Elmélkedések, imák és énekek. Népies nyelven, tiszta, tősgyökeres magyarsággal és mély bensőséggel megírt dolgok ezek. Azok, a kik lelkiükkel is törődnek, s a kik megkeresik a magába szálláshoz vezető utat, mindig és mindenkor meglepődéssel forgathatják ezt az igénytelen, egyszerű kis füzetet. Megtalálják benne mindazt, a mit keresnek,

hogy lelkük tisztult vágyait kielégíthessék. A havonként megjelenő folyóiratra egész évre 1 korona 44 fillérrel lehet előfizetni, a mely összegben a póstadij is benn foglaltatik. Egy füzet ára tehát 10 fillér. A folyóirat *Mészáros* Kálmánnál rendelhető meg, Budapesten.

— **Órangyal**, képes gyermekújság, hónaponta kétszer jelenik meg Győrben. A lap igen élénk tartalma: elbeszélések, vig és komoly történetek és versek, továbbá ismeretterjesztő cikkek vannak benne 7—14 éves gyermekek számára. Szébbnél-szebb vallásos és mulattató tárgyú képek tarkítják lapjait. A rejtvények meglejtőinek szép ajándékot is küld a szerkesztő. Mindezt évi egy forint előfizetési díjért, mely összeget »Az Órangyal szerkesztőségének, Győr« — czim alatt kell beküldeni. Kivánatra mutatványt küld a szerkesztőség.

MULATSÁG.

A városi bál.

A farsang szenzációjának sikere érdekében a végrehajtó-bizottság serényen munkálkodik, hogy ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben pompásan sikerüljön a városi bál.

A végrehajtó-bizottság tegnap este értekezletet tartott a polgári körben, melyen dr. Bulyovszky József elnöklete alatt Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, Kunz Gusztáv, dr. Radó Ignác, dr. Markovits József, Bordé Ferencz, Hegedüs Géza, Hoványi Géza, ifj. Rimler Károly és Szűts Dezső voltak jelen.

Elfogadták *Hillinger* Lipót ajánlatát, hogy hajlandó az összes termeket és nagytermet 60 frtért átadni. Tekintettel, hogy a Fekete Sasnál a nagy karzattól tekintélyes nyereség folyik be a számozott ülő helyek után, elfogadták *Hillinger* Lipót ajánlatát, s így február hó 1-én a városi bál a Fekete Sasban lesz.

A helybeli kertészek felajánlották az előcsarnok és termek díszítését ingyen. Köszönettel elfogadta a végrehajtó-bizottság.

A rendezők jelvénye a város színeit viselő gomb lesz, a meghívókon a város czimer lesz. 400 drb díszes tánczrendet készíttetnek. A katonazene átengedéséért megkeresik *Aulich* ezredet, a József ezred parancsnokát.

Még megbeszéltek a felmerült apróbb kérdéseket.

Meghívó. A szatmári »Ezredévi asztaltársaság« a helyben állomásozó honvéd zenekar közreműködésével 1898. évi január hó 8-án szombaton este a Vigadó összes helyiségeiben tánczvizsgálommal egybekötött finom estélyt rendez. A nagyratörő estély kezdete pontban 8 órakor, — személy és karzattjegy 2 korona. Családjegy 4 korona.

Igazságszolgáltatás.

Tárgyalási szünet a törvényszék büntető osztályán. A helybeli törvényszék büntető osztályján szünetelnek a tárgyalások e hó 17-ikéig. A szünetnek az oka az, hogy újabban a tömeges tárgyalások miatt az anyagot nem lehetett feldolgozni, habár mindent megpróbáltak, hogy a restantiát feldolgozzák. A 1 gelső tárgyalás január 17-ikén lesz.

REGÉNY-CSARNOK.

ISOTTA.

Történeti novella Cantu Caesartól.

Ford: Gusztáv.

Az idő mult, közeledett az éjféli, a borzasztó időpont, melyben élet vagy halál közt kell választania. A lovag szeretetteljesen iparkodott Estellától a titkot megtudni, de hiába. Ekkor

egyik borzasztó, sokáig tartó villámlás fényénél egy csolnakot vett észre, mely a tón tova siklott, sok evezős hajtotta.

— Hajó! — kiáltott Morone. — Ki más lehet ott, mint Isotta, csak ő mehet ki ily vihar alkalmával.

Mikor Estella a csolnakot megpillantotta kétségbeesetten felsikoltott:

— Oh mentse meg atyámat!

— Kitől?

— Isottától. — Oh Istenem! Mit mondtam most már megöltem őt.

Morone hirtelen megértette a helyzetet:

— Isten veled Estella! — szólt — megyek, atyádat megmentem vagy meghalok!

Erre ki akart menni, de Estella nem engedte egyedül, minden veszélybe kísérni akarta. Miután Morone tőrén kívül, mit az olaszok azon időben mindég magukkal hordtak, egyéb fegyvereket is magához vette egy öszvérre ült s a leányt maga elébe ültette a nyeregbe, így indultak el a gyalog uton.

Nem akarom leírni, milyen volt az ut, hiszen a ki ismeri a hegyeket, elképzelheti. Csakis olyan tanult, jól kormányzott öszvér járhatta meg a meredek hegyi utat, bár a villám vakítóan csapkodott le jobbra balra.

Mikor az erdőt elérték, leszálltak s a kunyhó felé siettek, hol az apa aludt, talán utoljára. Minél közelebb értek, annál sehesebben bobogott szívük. Vajjon elég jókor oda érnek-e?

Végül oda értek, Estella reszketve rohant be — a kunyhó üres volt. A villám fényénél a tó közepén látszott a csolnak.

Valóban az Isottáé volt. Oh kedves hallgatóm! Senki sem tudja, mily izgatott a szív attól kezdve, hogy a bosszút elhatározta, egészen annak kivételéig, senki sem ismeri közületek a vad bosszu örömet: s ezért csodálkozott, hogy Isotta ki merte magát tenni a veszteljes hullámoknak. De szívében is oly vihar uralkodott, hogy sem veszélytől, sem a haláltól nem félt, csak hogy egy percze meg ne tagadja magát, csak hogy egy órával előbb élvezhesse örült bosszuját. A legügyesebb gondolierit választotta ki, azt, ki már Medeghino szolgálatában sokszor vett részt az ilyen hajmeresztő vállalatokban, mondom, azt választotta ki, hogy a tavon átevezzen az öreg kunyhójához, kit kimondhatatlan fájdalma ostorául erőszakosan el akart vinni.

Miután a parttól ellökték a csolnakot s ez bár erős s gyakorlott kezekben volt minden perczeben elsüllyedhetett, úgy hogy maguk a legmerészebb evezők is sápadoztak, homlokukon kiütött a hideg veríték, Isotta is érezte a veszélyt s borzalom szállotta meg.

— Hátha egy hullám elsodorna? — Talán akkor minden elmúlnék, el ez a pokoli izgatottság, el az emberek s köztem levő háboru — minden elmúlnék! — De vajjon csakugyan?

És e hangulat következtében gondolatok támadtak lelkében, melyektől, bár szokatlanok, megmagyarázhatatlanok voltak előtte, szabadalni nem tudott, gondolatok keletkeztek lelkében, melyek a halálra s az emberi hatalom fölött való urra emlékeztették.

Reszketett, majd a hideg borzongatta, majd forróság vette elő, behunyta szeméit, azonban midőn a gondolatok nem hagyták el, sőt újabb rémképeket látott s sokkal élénkebben: tágra nyitott szemekkel bámult a tajtékoz habokra a sűrű villámlásra, de a félelem nem távozott.

Mikor az öbölbe értek honnan az ut az öreg kunyhójához vezetett, két bravi kiszállott s az öreget kihúzták ágyából. Mikor ez a csolnakba szállt, Isottához fordult.

— Signora, bárki is ön, ki ily erőszakkal hurczoltat el, gondolja meg, hogy ön is megöregszik s egyszer meg kell halnia!

— Hallgass bolond! — kiáltott rá a hölgy. Az elhallgatott s a csolnak visszafelé indult.

A vihar folyton erősbödött, de ugyanezeken hevesebben tombolt Isotta keblében is. Az öreg ember szavai viszhangzottak lelkében.

Öregség! — halál!

Hiába ütze a hangot füléből, szívéből, folyton erősebben, erősebben hangzott.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Mozgalom a püspökök között.

Budapest, január 4. (Saj. tud. táv.)
A magyar püspöki kar körében mozgalom indult meg az iránt, hogy Budapesten mindannyian palotát építtessenek, — ez által is méltó külső fényvel óhajtván egyházmegyéjüket az ország szívében képviselni. — Az örvendetes mozgalom, mint halljuk, általános és igen kiterjedett.

Óriási szenzáció.

Bécs, jan. 4. (Saját tud. távirata.)
Schenk [dr.-nak, az itteni Egyetem embriológiai tanárának, hosszas kutatásai nyomán sikerült, hogy pusztán anyagcsere útján, minden operáció avagy orvosság nélkül oly befolyást gyakorolni, hogy az embrióból tetszés szerint fiu, vagy leány fejlődjen. A kísérletek, a melyeket úgy embereken — illetve aszszonyokon — valamint állatokon végezett, meglepő eredménnyel jártak. A tudományos világban óriási meglepetést idézett elő a soha nem várt vívmány. (Szerkesztőségünkben nem kevésbé, — a miért is fentartással közöljük ezt a kissé tulmerész szenzációt. Dr. Buksy.)

A képviselő afférok.

Budapest, jan. 4. (Saját tud. táv.)
A **Tisza — Olay** párbaj ma délelőtt ment végbe, a mely eredménye az, hogy **Tisza** az első összecsapásnál keresztül hasította **Olay** orrát. A felek kibékültek. — Könnyebb sérüléssel végződött a **Gajari — Rakovszky** affér, — a melynél a felek szintén kibékültek. A **Rakovszky — Örley** ügyet pedig, mint értesülünk békés uton fogják elintézni, — a mennyiben a felek hajlandók a kölcsönös bocsánatkérésre.

Londoni szerencsétlenség.

Budapest, január 4. (Saj. tud. táv.)
Egy igen sűrűn látogatott népgyűlés alkalmával, melyet a múlt éjjel Londonban (Cansas) a városházán tartottak, a padló leszakadt. Állítólag száz ember életét veszítette.

A spanyol kamarai elnök kirohanása.

Budapest január 4. (Saját tud. táv.)
Pidal kamarai elnök a madridi konzervatív klubjában beszédet tartott, amelyben megtámadja a liberális párt politikáját, amely párt kivitte, hogy **Weyler** tábornokot felváltották és **Kuba** szigetére az autonómiát raerőszakolták, amelyet az elnök végzetesnek tart. A konzervatívoknak egyesülniök kellett, hogy a **Canovas** halála által teremtett helyzetből kibúvót találjanak, a kormány részéről meg kezdett munkálat elé azonban nem fognak nehézségeket gördíteni.

Egy osztrák-magyar gőzös balesete.

Budapest, január 4. (Saját tud. táv.)
Nikolajersből f. hó 2-áról kell távirat je-

lenti: A »Grignano« osztrák-magyar kereskedelmi gőzhajó a kikötő elhagyása alkalmával jég közé került és elsüllyedt. A gőzhajó kiemelése dolgában tárgyalásokat fognak kezdeni.

KÖZGAZDASÁG.

A kisgazdák oktatása. Már említettük, hogy a »Biharmegyei Gazdasági-egylet« a tél folyamán a megye jelentékenyebb pontjain a kis gazdák részére tanulságos előadásokat rendeznek. Ezen előadások sorrendjét a következőkben állapítják meg:

Január hó 9-én délelőtt féltizenegy órakor **B-Ujfaluban.** Szövetkezetekről előadó **Telegdy József.** Szőlőszetről előadó **Nadányi Miklós.**

Január hó 16-án délután félhárom órakor **Szalontán.** Növénytermelésről előadó **Óváry Sándor.** Szövetkezetekről előadó **Telegdy József.** Állattenyésztésről előadó **Madas Mihály.**

Január hó 16-án délután félháromkor **Székelyhidon.** Állattenyésztésről előadó **Csányi Imre.** Szőlőszetről előadó **Balassa István.** Szőlőtelepítési kölcsönökről előadó **Molnár Lajos.**

Január hó 23-án délután félhárom órakor **Élesden.** Gyümölcsészetről előadó **Telegdy József.** Növénytermelésről előadó **Zathureczky István.** Állattenyésztésről előadó **Máluásy Ferencz.**

Január hó 23-án délután félhárom órakor **Szalontán.** Istálló trágya kezeléséről előadó **Kerpely Kálmán.** Gazdasági gépekről előadó **Porzolt Pál.** Mezőgazdaság köréből előadó **Kornstein Hermann.**

Január hó 23 délután félhárom órakor **Tenkén.** Növénytermelésről előadó **Hoffmann Henrik.** Vetések ellenségeiről előadó **Weingartner Andor.**

Január hó 23 délután félhárom órakor **Belenyesen.** Talajjavítás és alagesővezésről előadó **Vertán Zoltán.** Szőlőszet és alagesővezésről előadó **Balassa István.**

Január hó 30 délután félhárom órakor **Devecskén.** Növénytermelésről előadó **Racsek János.** Állattenyésztésről előadó **Szemes Árpád.** Hitelügyletekről előadó **Buday József.**

Január hó 30-án délután félhárom órakor **Margittán.** Állattenyésztésről előadó **Csányi Imre.** Szőlőszetről előadó **Horváth Tihamér.** Szőlőtelepítési kölcsönökről előadó **Molnár Lajos.**

Február hó 6-án délután félhárom órakor **Komádiban.** Szakszerű előadást tart: **Gróf Tisza István.** Állattenyésztésről: **Mark Gábor.**

Gabona-uzsora. Az aratás óta többször előfordult, hogy a kisgazdák előre eladták termésüket, de a rossz termés miatt nem voltak képesek szállítani. Így történt ez a temesmegyei kubinyi járásban is, a hol a kereskedők a hiányzó termény árát nem az előzetes vétel, hanem a mostani magas tőzsdei árfolyam szerint követelik. A beperelt gazdák azonban a hatóság által támogatva megtagadták a fizetést és a vevők ellen uzsoravétség miatt feljelentést tettek. Ugyanezen ügyben a közigazgatási bizottság fölirt az igazságügyminiszterhez. Erre a miniszter elrendelte, hogy az uzsorát hivatalosan üldözzék.

A szövetkezők ellenségei. Egyszerre két egyesület is akciót indít a fogyasztási szövetkezetek ellen. A budapesti fűszerkereskedők egyesülete beéri azzal, hogy a kereskedelemügyi miniszterhez folyamodik az iránt, hogy a szövetkezetek nem tagoknak árut ne adhassanak el. Tovább megy a kis-kereskedők egyesülete, mely egyenesen a szövetkezetek működésének megállítását kéri. Czélt érni persze egyik sem fog, mert a szövetkezetek fejlődését nem lehet meggátolni.

Az osztrák-magyar bank állása deczember 31-én: Bankjegyforgalom 699.907.000 frt (+29.615.000 frt), érczérték 505.999.000 frt (—1.980.000 frt), **tárca** 206.937.000 frt (+32.071.000 frt), lombardüzlet 27.832.000 frt (+1.658.000 frt), adómentes bankjegytartalék 6.387.000 frt (—31.543.000 frt).

TŐZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru búzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, jan. 4.	
Buza őszre	9.32
Buza tavaszra	11.88
Tengeri	5.29
Rozs őszre	8.64
Zab őszre	6.32

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, jan. 4.	
Osztrák hitel	351.90
Magyar hitel	381.50
Allamvasut	335.50
Déli vasut	89.25
Rimamurányi	245.—
Magyar jelzálog	271.—
Magyar leszámítoló	245.75
Villamos vasut	275.75
Salgótarjáni	602.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	390.75
Kereskedelmi bank	1411.—

Az irányzat szilárd.

Bécs, jan. 4.	
Osztr. hitel	351.85
Magyar hitel	381.—
Allamvasut	336.—

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. január 4-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.25
Magyar koronajárdék	99.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.25
It. imé és jog megváltási kötvény	101.25
Horvat szlavon földterhermentesítési kötvény	97.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	153.—
Tizszasabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.—
Osztrák járdék papírban	102.—
Osztrák járdék ezüstben	101.90
Osztrák járdék aranyban	121.75
Oztrák korona járdék	101.75
1860. osztrák államsorsjegyek	143.—
Osztrák magyar bankrészevény	940.—
Magyar hitelbank részvény	384.—
Osztrák hitelintézeti részvény	354.90
Páris vista	340.50
20 márkás arany	951.—
Német birod. lmi márka	587.50
London vista	120.—
Páris vista	47.53
20 márkás arany	17.74

SZERKESZTŐI POSTA

Sz. A. Usatár. A beküldött értesítést a karácsonyi ünnepéiről vettük, azonban nagy sajnálatunkra annak helyet most már nem adhatunk. Azonban a derék tanítónak **Grunner Géza**nak érdemeit aki a rendezés körül annyit fáradt, szívesen elismerjük. — A másakra vonatkozólag mi is éppen azért tettük ezt a lépést, — mert magunknak is többre kerül ilyen inséges időben. Üdvözlét.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1398.

1897.

Arverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a nagyváradi kir. törvényszék 21884/97 P. számú végzésével közadós **Jakab E.** esődtömegéhez leltározott activ követelések elárverelése elrendeltetvén, annak a nagyváradi kir. törvényszék árverelő helyiségében leendő megtartására határidőül **1898. január 19-ik napjának délelőtt 11 órája** tűzetik ki, mikor a esődletárban 1254—1359. t. sz. alatt összeirt és 6000 frt névértékű váltó követelések a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén névértéken alul is el fognak adatni.

Nagyvárad, 1897. deczember 30-án.

Batig Ferencz,
kir. bír. végrehajtó.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 08	1 31	6 00	2 40	6 12
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 23	3 05	6 59	4 07	7 40
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	6 37	4 06	7 44	5 09	9 23
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	1 17	6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 38	11 17	5 40	9 24	7 57
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 48	12 36	8 15	10 37	8 53
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 24	1 45	9 45	11 40	9 46
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v.	V. v.	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta			
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 17	Nagy-Léta-	V. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 31	5 11	Vértés ind.	5 25	1 05
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 44	5 22	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 08	5 46	H.-Pályi >	6 03	1 48
M.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 23	6 00	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 47	2 34
B.-Ujfalu >	3 18	9 22	12 29	12 05	4 16	Élesd >	3 04	7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés ér.	10 46	6 20	Debreczen é.	7 25	3 18
Sáp >	3 38	9 36	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 41	5 21	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 03	10 03	1 34	1 19	5 50	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske ér.	10 00	5 40	Sáránd ér.	6 20	2 09
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 6	4 53	6 31	5 03	Derecske—Sáránd.					
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Sáránd ind.	9 41	5 21	Derecske ind.	6 00	1 49
Budapest ér.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Derecske ér.	10 00	5 40	Sáránd ér.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Osi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Ósi >	10 30	4 36	7 44	Kurtics >	5 39	11 49	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Less >	10 48	4 56	8 06	Kétegyháza >	6 14	12 28	10 54
Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Békes-Csaba >	6 47	1 19	11 39
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Kötegyán >	11 46	5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	7 56	3 39	6 09	Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	7 56	3 39	6 09
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 28	4 10	6 47
Csaba >	2 10	7 22	4 42	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Békes-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Cséffa >	8 42	4 34	7 18
Orosháza >	3 10	8 32	5 48	Less >	9 04	5 00	7 51	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Less >	9 04	5 00	7 51
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Ósi >	9 21	5 19	8 16
Szeged ér.	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31	Arad ér.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 30	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 40	2 40	—
V.-Velenceze >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	—	Ósi >	6 09	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 40	—
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 23	—
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 55	—
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	5 58	4 15	—	Körösszeg >	7 02	3 36	—	Vésztő >	6 12	5 36	—
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 08	—
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	6 19	4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 28	—
Magyar-Cséke >	6 50	4 55	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 02	—
Dusesd >	7 05	5 12	—	Gyanta >	6 56	5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 14	—
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	—	Sakáll >	7 48	7 49	—
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vésztő >	9 44	5 32	—	Körösszeg >	8 11	8 31	—
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	7 55	6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 38	—
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	8 07	6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53	—
Borz >	8 53	6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 13	—
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	7 33	—	Gyoma ér.	12 45	8 06	—	Nagyvárad ér.	9 20	9 32	—
Sonkolyos >	9 18	7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva							
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	8 31	—	Érmihályfalva—Nagyvárad.							
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	8 45	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	—	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25	—
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 21	—	V.-Velenceze >	10 01	9 09	—	B.-Püspöki >	7 17	6 02	—	Érselind >	5 37	6 06	—
Vaskóh ér.	11 12	8 49	—	Nagyvárad ér.	10 11	9 19	—	Bihar >	7 46	6 25	—	Székelyhid >	6 14	6 51	—

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	10 02	8 —	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—
Apátkeresztur >	10 56	8 46	—	Monos-Petri >	4 46	4 57	—
V.-Ábrány >	11 12	9 —	—	V.-Ábrány >	4 57	5 10	—
Monos-Petri >	11 24	9 11	—	Apátkeresztur >	5 13	5 29	—
Margitta ér.	11 35	9 21	—	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 10	—

Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz.			
	Vegy. v.	Vegy. v.	V. v.		Vegy. v.	Vegy. v.	V. v.
Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	—	Dobrest ind.	4 22	6 36	—
Nánhegyesel >	6 34	8 21	—	Nánhegyesel >	4 32	6 46	—
Dobrest ér.	6 44	8 31	—	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 10	—

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve.
 A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.
 A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.